

Sygn. akt I.C.1022/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 października 2020 roku

Sąd Okręgowy w Suwałkach I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący	SSO Małgorzata Szostak-Szydłowska
Protokolant	starszy sekretarz sądowy Katarzyna Łempicka

po rozpoznaniu w dniu 13 października 2020 roku w Suwałkach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Bank S.A. z siedzibą w W.**

przeciwko **K. S. i O. S.**

o zapłatę

I. umarza postępowanie w zakresie żądania pozwu dotyczącego kwoty 28.300 zł (dwadzieścia osiem tysięcy trzysta złotych);

II. oddala powództwo w pozostałej części.

SSO Małgorzata Szostak-Szydłowska

Sygn. akt I.C 1022/19

UZASADNIENIE

Powód (...) Bank S.A. w W. wystąpił z pozwem o zapłatę w elektronicznym postępowaniu upominawczym przeciwko małoletnim K. S. i O. S., domagając się zasądzenia od pozwanych solidarnie następujących kwot:

-103.175,50 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od dnia 15 maja 2019 r. do dnia zapłaty (tytułem należności głównej),

- 14.911,59 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty (tytułem odsetek umownych za okres korzystania z kapitału w wysokości 8,95% od dnia 15 listopada 2017 r. do dnia 27 marca 2019 r.) oraz

- 2.587,94 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty (tytułem odsetek za opóźnienie w wysokości 14% od dnia 15 listopada 2017 r. do dnia 14 maja 2019 r.).

Jednocześnie powód domagał się zasądzenia od pozwanych solidarnie na swoją rzecz zwrotu kosztów sądowych według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód wskazał, iż w dniu 05 sierpnia 2016 r. zawarł ze zmarłym w dniu 12 września 2017 r. M. S. umowę kredytu nr (...). Na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Olecku z dnia 14 marca 2018 r. wydanego w sprawie I. Ns 388/17 spadek po zmarłym nabyli z dobrodziejstwem inwentarza małoletni pozwani reprezentowani przez H. S. (1). W związku z brakiem zapłaty zaległych rat, powód wypowiedział przedmiotową umowę stawiając całą należność w stan wymagalności, pozwani jednak nie spłaciła wymagalnej wierzytelności.

W dniu 26 czerwca 2019 r. referendarz sądowy Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie w sprawie VI. Nc-e (...) wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, w którym uwzględnił roszczenie pozwu w całości.

Od orzeczenia powyższego, w przepisany terminie małoletni pozwani K. S. i O. S. wnieśli sprzeciw, zaskarżając je w całości i domagając się oddalenia powództwa oraz zasądzenia od powoda na swoją rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

Argumentując sprzeciw, działająca w imieniu małoletnich pozwanych jako rodzina zastępcza H. S. (1) (babka pozwanych) wskazała, iż pozwani nie posiadają legitymacji procesowej biernej, albowiem nie ukończyli nawet 13 lat, a nadto nie bez znaczenia dla przedmiotowej sprawy winni mieć względy humanitarne i względy słuszności. Jak zaznaczyła, próbowała kontaktować się w imieniu małoletnich pozwanych z powodowym bankiem, lecz nie otrzymała żadnej odpowiedzi. W związku z jej opieką nad wnukami toczy się postępowanie o pozbawienie władzy rodzicielskiej matki małoletnich A. S. i jeśli się zakończy będzie ona mogła, jako opiekun prawny, zarządzać majątkiem małoletnich i uregulować przedmiotowe zadłużenie.

Postanowieniem z dnia 21 listopada 2019 r. referendarz sądowy Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie (sygn. akt VI. Nc-e (...)) przekazał sprawę do Sądu Okręgowego w Suwałkach, ponieważ – jak wskazał – przedstawiciel ustawy o małoletnich pozwanych skutecznie złożył sprzeciw od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym.

Ustaleni w toku procesu opiekunowie prawni małoletniego pozwanego K. S. w osobach M. i A. M. oraz opiekunowie prawni małoletniej pozwanej O. S. w osobach J. A. i M. B. na rozprawie w dniu 23 lipca 2020 r. potwierdzili sprzeciw od nakazu zapłaty złożony w elektronicznym postępowaniu upominawczym przez H. S. (1), tj. ówczesną rodzinę zastępczą małoletnich pozwanych. Wskazali, że pozwani nie uchylają się od zapłaty należności powodowego banku z tytułu opisanej w pozwie umowy pożyczki, czego wyrazem jest jej częściowe regulowanie po wniesieniu pozwu. Podnosili jednak, że aktualnie jednorazowa spłata zadłużenia uniemożliwia brak wystarczających dochodów pozwanych, zaś posiadany majątek w postaci odziedziczonych po M. S. nieruchomości nie może być spieniężony bez zgody sądu rodzinnego, której dotychczas nie wydano. Wskazywali także, że spłata kredytu była zabezpieczona umową ubezpieczenia na życie kredytobiorcy, stąd powodowy bank mógł domagać się zapłaty od ubezpieczyciela. Opiekunowie prawni małoletnich pozwanych proponowali powodowemu bankowi ugodowe odroczenie terminu płatności co najmniej o 6 miesięcy i rozłożenie należności na raty.

Postanowieniem z dnia 28 kwietnia 2020 r. Sąd Okręgowy w Suwałkach skierował strony do mediacji (k. 95), która jednak nie doprowadziła do zawarcia ugody (k. 114).

Pismem procesowym z dnia 22 czerwca 2020 r., na skutek częściowej spłaty zadłużenia po dniu wytoczenia powództwa w łącznej kwocie 28.300,00 zł, powód ograniczył powództwo o wskazaną kwotę i jednocześnie podtrzymał powództwo w pozostałym zakresie.

Opiekunowie prawni małoletnich pozwanych na rozprawie z dnia 13 października 2020 r. wyrazili zgodę na umorzenie postępowania w zakresie, w jakim powód cofnął pozew.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 25 października 2008 r. pomiędzy A. S. a M. S. został zawarty związek małżeński, z którego to związku w dniu (...) urodził się syn K. S. oraz w dniu 23 kwietnia 2010 r. – córka O. S.

(bezsporne, a nadto odpis wyroku Sądu Okręgowego w Suwałkach z dnia 14 sierpnia 2015 r. w sprawie sygn. akt I. C 85/15 – k. 129-129v.; odpisy skrócone aktów urodzenia – k. 5, 6 w aktach sprawy Sądu Rejonowego w Olecku w sprawie III. Nsm 374/17).

Postanowieniem z dnia 29 maja 2013 r. Sąd Rejonowy w Olecku w sprawie sygn. akt III. Nsm 122/13 ograniczył władzę rodzicielską A. S. i M. S. nad małoletnimi K. S. i O. S. przez poddanie sposobu wykonywania władzy rodzicielskiej stałemu nadzorowi kuratora sądowego

(postanowienie Sądu Rejonowego w Olecku z dnia 29 maja 2013 r. w sprawie III. Nsm 122/13 – k. 19 w aktach sprawy sygn. akt III. Nsm 122/13).

Następnie Sąd Okręgowy w Suwałkach w wyroku rozwodowym z dnia 14 sierpnia 2015 r. w sprawie sygn. akt I. C 85/15 ograniczył A. S. wykonywanie władzy rodzicielskiej nad małoletnimi K. S. i O. S. do prawa dowiadywania się o stanie zdrowia i postępach w nauce wyżej wymienionych małoletnich, zaś M. S. ograniczył wykonywanie władzy rodzicielskiej nad tymi małoletnimi poprzez poddanie wykonywania władzy rodzicielskiej stałemu nadzorowi kuratora sądowego, zmieniając tym samym częściowo postanowienie Sądu Rejonowego w Olecku z dnia 29 maja 2013 r. w sprawie sygn. akt III. Nsm 122/13 i ustalił jednocześnie miejsce pobytu małoletnich przy ojcu M. S.

(odpis wyroku Sądu Okręgowego w Suwałkach z dnia 14 sierpnia 2015 r. w sprawie sygn. akt I. C 85/15 – k. 129-129v).

Dnia 04 sierpnia 2016 r. powód (...) Bank S.A. w W. udzielił M. S. (zwanemu dalej kredytobiorcą) kredytu gotówkowego w kwocie 110.541,37 zł, którą kredytobiorca zobowiązał się spłacać w 108 równych ratach 15-go dnia każdego miesiąca. Wysokość raty kredytu wynosiła 1.494,12 zł z zastrzeżeniem, że wysokość pierwszej raty, która była wyrównawczą – nie będzie wyższa niż 1.796,42 zł i będzie ona płatna do dnia 15 września 2016 r. (§ 1 ust. 1, § 3 ust. 2).

Kredyt był oprocentowany według zmiennej stopy procentowej, która w dniu podpisania umowy kształtowała się na poziomie 8,95% w stosunku rocznym, a całkowita kwota kredytu wynosiła 78.816,00 zł i nie obejmowała ona kredytowanych kosztów kredytu. Natomiast całkowita kwota do zapłaty przez kredytobiorcę ustalona w dniu zawarcia umowy wyniosła 161.667,26 zł, a rzeczywista roczna stopa oprocentowania na dzień zawarcia umowy – 19,9%.

Strony umowy nadto ustaliły prawne zabezpieczenie kredytu w formie wskazania banku jako uprawnionego do otrzymania świadczenia z tytułu zgonu kredytobiorcy M. S. do wysokości salda kredytu na dzień wypłaty świadczenia (§ 2 ust. 1-3, § 4 ust. 1).

Powodowy Bank został uprawniony do wypowiedzenia umowy kredytu z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia w szczególności w razie opóźnienia kredytobiorcy z zapłatą pełnej raty, wynikającej z harmonogramu spłat, za co najmniej jeden okres płatności pod warunkiem wezwania kredytobiorcy przez bank do zapłaty zaległości w terminie nie krótszym niż 14 dni roboczych i braku spłaty zaległości w odpowiedzi na to wezwanie we wskazanym przez bank terminie. Po upływie okresu wypowiedzenia umowy, kredytobiorca był zobowiązany do niezwłocznego zwrotu wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami należnymi bankowi za okres korzystania z kredytu (§ 9 ust. 1a, ust. 2)

(umowa konsolidacyjnego kredytu gotówkowego nr (...) z dnia 04 sierpnia 2016 r. – k. 50-52v).

W dniu 05 sierpnia 2016 r. kredytobiorca M. S. (jako ubezpieczający) zawarł z Towarzystwem (...) S.A. we W. (ubezpieczycielem) umowę ubezpieczenia kredytu nr (...) zawartego przez niego z (...) Bank S.A. w W. w dniu 04 sierpnia 2016 r. Ochrona ubezpieczeniowa miała być świadczona w zakresie ryzyka: zgonu, całkowitej niezdolności do pracy albo hospitalizacji. Okres odpowiedzialności rozpoczynał się od dnia następnego po dniu zawarcia umowy ubezpieczenia i trwał 12 miesięcy kalendarzowych. Ubezpieczony miał prawo we wniosku wyrazić zgodę na kontynuację ubezpieczenia na kolejne 12-miesięczne okresy odpowiedzialności, bez konieczności ponownego składania wniosku, jednak nie dłużej niż do końca trwania umowy kredytu. Suma ubezpieczenia z tytułu zajścia zdarzenia ubezpieczeniowego w postaci zgonu w pierwszym okresie odpowiedzialności równa była kwocie wskazanej we wniosku (tj. 110.541,37 zł) i stanowiła 100% kwoty udzielonego kredytu. W przypadku zajścia zdarzenia

ubezpieczeniowego w postaci zgonu ubezpieczyciel miał wypłacić świadczenie w wysokości sumy ubezpieczenia odpowiednio uprawnionemu lub ubezpieczonemu (tj. (...) Bank S.A. w W. celem pokrycia zobowiązań kredytobiorcy wynikających z umowy kredytu) (§ 3 ust. 2, § 5 ust. 1, ust. 3, § 9 ust. 3, ust. 5, § 11 ust. 1 OWU)

Ubezpieczenie umowy kredytu nr (...) obejmowało okres: 06 sierpnia 2016 r. – 05 sierpnia 2017 r. Kredytobiorca M. S. nie wnioskował o przedłużenie obowiązywania ubezpieczenia na kolejne 12-miesięczne okresy odpowiedzialności.

(ogólne warunki ubezpieczenia – k. 134v-136; wniosek o zawarcie umowy ubezpieczenia – k. 137-137v, 142-142v; indywidualny program ochrony od kredytu – k. 138-139, potwierdzenie ubezpieczenia – k. 133, bezsporne).

W dniu 28 lipca 2017 r. pomiędzy stronami umowy kredytu gotówkowego nr (...) doszło do podpisania aneksu nr (...), na mocy którego kredytobiorca M. S. skorzystał z wydłużenia kredytowania o 35 miesięcy (tj. do dnia 17 lipca 2028 r.). Całkowity koszt kredytu na dzień sporządzenia aneksu wyniósł 60.018,80 zł, a ostateczna wysokość całkowitego kosztu kredytu uzależniona była od zmian poziomu oprocentowania kredytu w całym okresie kredytowania. Rzeczywista roczna stopa oprocentowania kredytu według stanu na dzień sporządzenia aneksu wynosiła 15,78%, natomiast całkowita kwota do zapłaty przez kredytobiorcę wynosiła 163.194,30 zł. Oprocentowanie kredytu w okresie obowiązywania aneksu było zmienne i w dniu zawarcia aneksu wyniosło 8,95% w skali roku (§1 ust. 1, § 2 ust. 2, § 3 ust. 1).

W przypadku powstania zaległości w spłacie całości lub części dwóch rat określonych w aneksie, bank był uprawniony do wypowiedzenia umowy kredytu z zachowaniem 1-miesięcznego okresu wypowiedzenia, po uprzednim wezwaniu kredytobiorcy do zapłaty zaległych rat lub ich części, w terminie nie krótszym niż 7 dni od dnia otrzymania wezwania (§ 5 ust. 1)

(aneks nr (...) do umowy kredytu konsolidacyjnego kredytu gotówkowego nr (...) z dnia 05 sierpnia 2016 r. zawarty w dniu 28 lipca 2017 r. – k. 53-54v).

Następnie Sąd Rejonowy w Olecku w dniu 24 kwietnia 2017 r. w sprawie sygn. akt III. Nsm 66/17 uchylił w całości postanowienie Sądu Rejonowego w Olecku z dnia 29 maja 2013 r. w sprawie sygn. akt III. Nsm 122/13 w przedmiocie ograniczenia wykonywania władzy rodzicielskiej M. S. nad małoletnimi K. S. i O. S. poprzez poddanie sposobu wykonywania władzy rodzicielskiej nadzorowi kuratora sądowego, zmieniając tym samym częściowo pkt II. sentencji wyroku Sądu Okręgowego w Suwałkach z dnia 14 sierpnia 2015 r. w sprawie sygn. akt I. C 85/15, umarżając tym samym postępowanie wykonawcze

(postanowienie Sądu Rejonowego w Olecku z dnia 24 kwietnia 2017 r. w sprawie III. Nsm 66/17 – k. 15 w aktach sprawy III. Nsm 66/17).

W dniu 12 września 2017 r. zmarł kredytobiorca M. S.. Z chwilą jego śmierci zobowiązanie na rzecz powoda (...) Bank S.A. w W. wynikające z umowy kredytu z dnia 04 sierpnia 2016 r. przestało być spłacane

(bezsporne, a nadto odpis skrócony aktu zgonu – k. 4 w aktach sprawy Sądu Rejonowego w Olecku w sprawie III. Nsm 374/17).

Postanowieniem z dnia 14 września 2017 r. w sprawie sygn. akt III. Nsm 374/17 Sąd Rejonowy w Olecku w drodze zarządzenia tymczasowego umieścił w trybie natychmiastowym małoletnich K. S. i O. S. w spokrewnionej rodzinie zastępczej H. S. (1) do czasu uregulowania sytuacji prawnej małoletnich

(postanowienie Sądu Rejonowego w Olecku dnia 14 września 2017 r. w sprawie sygn. akt III. Nsm 374/17 – k. 4-5 w aktach sprawy sygn. akt III. Nsm 374/17).

Sąd Rejonowy w Olecku postanowieniem z dnia 15 stycznia 2018 r. w sprawie sygn. akt III. Nsm 418/17 zmienił częściowo pkt II. wyroku rozwodowego, sygn. akt I. C 85/15, w ten sposób, że ograniczył wykonywanie władzy rodzicielskiej A. S. nad małoletnimi dziećmi K. S. i O. S. przez umieszczenie małoletnich w spokrewnionej rodzinie

zastępczej H. S. (1) oraz ustalił, że miejscem zamieszkania małoletnich jest miejsce zamieszkania spokrewnionej rodziny zastępczej H. S. (1)

(postanowienie Sądu Rejonowego w Olecku z dnia 15 stycznia 2018 r. w sprawie sygn. akt III. Nsm 418/17 – k. 37-37v. w aktach sprawy sygn. akt III. Nsm 418/17).

Sąd Rejonowy w Olecku postanowieniem z dnia 14 marca 2018 r. w sprawie sygn. akt I. Ns 388/17 stwierdził, że spadek po M. S., zmarłym w dniu 12 września 2017 r. na podstawie ustawy nabyły dzieci: O. S. oraz K. S. – po ½ części każde z nich z dobrodziejstwem inwentarza oraz stwierdził, że wchodzące w skład spadku po M. S. gospodarstwo rolne położone we wsi M. na podstawie ustawy nabyły dzieci: O. S. oraz K. S. – po ½ części każde z nich z dobrodziejstwem inwentarza

(odpis postanowienia Sądu Rejonowego w Olecku z dnia 14 marca 2018 r. w sprawie I. Ns 388/17 – k. 49).

Powód (...) Bank S.A. w W. pismami z dnia 31 grudnia 2018 r. skierował do O. S. i K. S. reprezentowanych przez H. S. (1) wezwania do zapłaty kwoty 19.549,88 zł (tj. - 6.554,14 zł tytułem należności kapitałowej, - 12.503,54 zł tytułem odsetek umownych, - 492,20 zł tytułem odsetek podwyższonych za opóźnienie w spłacie należności kapitałowej) w terminie 14 dni roboczych do daty doręczenia niniejszych monitów w związku z powstaniem zaległości w spłacie kredytu nr (...) pod rygorem wypowiedzenia przedmiotowej umowy. Jednocześnie bank poinformował o możliwości złożenia w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania wezwań, wniosku o restrukturyzację zadłużenia

(wezwania do zapłaty – k. 62-62v, 63-63v; książka nadawcza – k. 64-64v).

W związku z nieuregulowaniem zaległości w spłacie kredytu, pismami z dnia 31 stycznia 2019 r. powód (...) Bank S.A. w W. wypowiedział O. S. i K. S. reprezentowanym przez H. S. (1) umowę kredytu nr (...) z zachowaniem określonego w umowie okresu wypowiedzenia liczonego od dnia doręczenia ww. pism. W następnym dniu po upływie okresu wypowiedzenia całość środków kredytowych wraz z odsetkami i kosztami miała stać się wymagalna i podlegać natychmiastowemu zwrotowi. Oświadczenia banku zostały doręczone H. S. (1) w dniu 06 lutego 2019 r.

(oświadczenia banku o wypowiedzeniu umowy – k. 55-55v, 56-56v; pełnomocnictwo – k. 59-59v; potwierdzenia odbioru – k. 57-57v, 58-58v; zestawienie należności i spłat kredytu – k. 45-48; pełnomocnictwo – k. 65-65v).

Pismami z dnia 29 marca 2019 r. skierowano do O. S. i K. S. reprezentowanych przez H. S. (1) ostateczne wezwania do zapłaty następujących kwot: - 103.175,50 zł tytułem należności kapitałowej, - 14.911,59 zł tytułem odsetek umownych, - 782,37 zł tytułem odsetek podwyższonych za opóźnienie w spłacie należności kapitałowej w terminie 7 dni od daty doręczenia wezwań w związku z wypowiedzeniem umowy kredytu nr (...) i postawieniem całej należności w stan wymagalności

(ostateczne wezwania do zapłaty – k. 60, 61).

W dniu 14 maja 2019 r. został wygenerowany wyciąg z ksiąg bankowych nr (...), z którego wynikało, iż w księgach figuruje wymagalne zadłużenie dłużników solidarnych O. S. i K. S. z tytułu umowy kredytu nr (...) z dnia 05 sierpnia 2016 r., zmienionej aneksem z dnia 28 lipca 2017 r. i w związku z brakiem spłaty wszystkich zobowiązań określonych umową zadłużenie na dzień 14 maja 2019 r. wynosiło 120.675,03 zł. Na wymagalne zadłużenie składały się: należność główna (niespłacony kapitał) w kwocie 103.175,50 zł, odsetki umowne za okres korzystania z kapitału w wysokości 8,95% od dnia 15 listopada 2017 r. do dnia 27 marca 2019 r. w kwocie 14.911,59 zł, odsetki za opóźnienie naliczone od kwoty niespłaconego kapitału w wysokości 14% od dnia 15 listopada 2017 r. do dnia 14 maja 2019 r. w kwocie 2.587,94 zł. W treści wyciągu wskazano nadto, iż zgodnie z postanowienia zawartej umowy z dnia 05 sierpnia 2016 r. (...) Bank S.A. w W. jest uprawniony do naliczania odsetek umownych za opóźnienie w spłacie wymagalnych rat w wysokości odsetek maksymalnych od dnia 15 maja 2019 r. do dnia zapłaty, które na dzień sporządzenia wyciągu wynosiły 14%

(wyciąg z ksiąg (...) Bank S.A. w W. z dnia 14 maja 2019 r. nr (...) – k. 44; pełnomocnictwo – k. 65-65v; zestawienie należności i spłat kredytu – k. 45-48).

Postanowieniem z dnia 02 kwietnia 2019 r. Sąd Rejonowy w Olecku w sprawie sygn. akt III. Nsm 90/19 na podstawie art. 97 § 2 k.r.o. wyraził zgodę spokrewnionej rodzinie zastępczej w osobie H. S. (2) na przeprowadzenie diagnostyki i terapii w poradni psychologiczno-pedagogicznej oraz w poradni psychiatrycznej, złożenia niezbędnej dokumentacji do właściwego powiatowego zespołu ds. orzekania o niepełnosprawności, jak również przeprowadzenia diagnostyki i leczenia w poradniach lekarskich małoletnich K. S. i O. S., umieszczonych na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Olecku z dnia 15 stycznia 2018 r. w sprawie sygn. akt III. Nsm 418/17 w spokrewnionej rodzinie zastępczej H. S. (1), zastępując tym samym zgodę matki małoletnich A. S.

(odpis postanowienia Sądu Rejonowego w Olecku z dnia 02 kwietnia 2019 r. w sprawie sygn. akt III. Nsm 90/19 – k. 19, 25).

Z kolei postanowieniem z dnia 06 listopada 2019 r., sygn. akt III. Nsm 344/18, Sąd Rejonowy w Olecku pozbawił A. S. władzy rodzicielskiej nad małoletnimi: K. S. i O. S., zmieniając tym samym częściowo pkt 1. postanowienia Sądu Rejonowego w Olecku z dnia 15 stycznia 2018 r., sygn. akt III. Nsm 418/17

(postanowienie Sądu Rejonowego w Olecku z dnia 06 listopada 2019 r. w sprawie sygn. akt III. Nsm 344/18 – k. 73-73v, 80-80v).

Postanowieniem z dnia 19 grudnia 2019 r. w sprawie sygn. akt III. Nsm 414/19 Sąd Rejonowy w Olecku zmienił częściowo pkt 1. postanowienia Sądu Rejonowego w Olecku z dnia 15 stycznia 2018 r. w sprawie sygn. akt III. Nsm 418/17 w ten sposób, że umieścił małoletniego K. S. w niezawodowej rodzinie zastępczej M. M. (2) i A. M., rozwiązując tym samym spokrewnioną rodzinę zastępczą w osobie H. S. (1) oraz zmienił częściowo pkt 1. postanowienia Sądu Rejonowego w Olecku z dnia 15 stycznia 2018 r. w sprawie sygn. akt III. Nsm 418/17 w ten sposób, że umieścił małoletnią O. S. w niezawodowej rodzinie zastępczej J. B. i M. B., rozwiązując tym samym spokrewnioną rodzinę zastępczą w osobie H. S. (1)

(postanowienie Sądu Rejonowego w Olecku z dnia 19 grudnia 2019 r. w sprawie III. Nsm 414/19 – k. 54-54v w aktach sprawy III. Nsm 414/19).

Postanowieniem z dnia 23 stycznia 2020 r. Sąd Rejonowy w Olecku w sprawie sygn. akt III. Nsm 60/20 ustanowił opiekę prawną dla małoletniej O. S., umieszczonej w niezawodowej rodzinie zastępczej J. B. i M. B., a obowiązki opiekuna prawnego powierzył J. B. oraz M. B.

(postanowienie Sądu Rejonowego w Olecku z dnia 23 stycznia 2020 r. w sprawie III. Nsm 60/20 – k. 79).

Postanowieniem z dnia 14 lutego 2020 r. Sąd Rejonowy w Suwałkach w sprawie sygn. akt III. Nsm 30/20 ustanowił opiekę prawną dla małoletniego K. S., a obowiązki opiekunów prawnych małoletniego powierzył M. i A. małżonkom M.

(postanowienie Sądu Rejonowego w Suwałkach z dnia 14 lutego 2020 r. w sprawie III. Nsm 30/20 – k. 85).

Opiekunowie prawni małoletnich pozwanych – małżonkowie M. i małżonkowie B. dokonują spłat kredytu zaciągniętego w dniu 04 sierpnia 2016 r. przez M. S.. Na dzień 14 sierpnia 2020 r. całkowita kwota zadłużenia wynosiła 105.393,01 zł

(wyjaśnienia opiekuna prawnego małoletniego pozwanego K. A. M. – k. 125v; wyjaśnienia opiekuna prawnego małoletniej pozwanej O. M. B. – k. 126, 158-158v; rozliczenie umowy kredytu z dnia 08 czerwca 2020 r. – 107-108; rozliczenie umowy kredytu z dnia 14 sierpnia 2020 r. – k. 143-144).

Zgromadzone w sprawie niniejszej i przywołane w ustaleniowej części uzasadnienia dowody w postaci dokumentów Sąd ocenił jako wiarygodne, tym bardziej, że w części były to dokumenty urzędowe w postaci orzeczeń sądowych.

Przedłożone przez powoda dokumenty prywatne nie były przez pozwanych kwestionowane. Wyjaśnienia opiekunów prawnych małoletnich pozwanych również – jako zgodne z pozostałym materiałem dowodowym – należało uznać za wiarygodne.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Wobec częściowego cofnięcia pozwu przez powoda (...) Bank S.A. w W. w zakresie kwoty 28.300,00 zł, za zgodą pozwanych, postępowanie w tej części należało umorzyć na mocy art. 203 § 1 i § 4 k.p.c. w zw. z art. 355 k.p.c. (pkt I wyroku), zaś w pozostałej części powództwo – jako niezasadne – podlegało oddaleniu.

Bezspornym w sprawie było, że kredytobiorcą M. S. i kredytodawcą (...) Bank S.A. w W. łączyła umowa kredytu nr (...) z dnia 04 sierpnia 2016 r. (zmieniona aneksem nr (...) z dnia 28 lipca 2017 r.), która to została uregulowana w art. 69 ust. 1 ustawy Prawo bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 roku (tj. Dz.U. z 2015 r. poz. 128). Zgodnie z powołanym przepisem, przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Natomiast treść art. 75 ust. 1 powołanej powyżej ustawy wskazuje, iż w przypadku niedotrzymania przez kredytobiorcę warunków udzielenia kredytu bank może wypowiedzieć umowę kredytu. Termin wypowiedzenia, o którym mowa w ust. 1, o ile strony nie określią w umowie dłuższego terminu (ust. 2).

Zdaniem Sądu, kwestią zasadniczą w niniejszej sprawie, była ocena, czy ww. umowa kredytu została skutecznie wypowiedziana, a w konsekwencji, czy przedmiotowe roszczenie na dzień złożenia pozwu było wymagalne.

Analizując stan faktyczny sprawy należy zauważyć, iż kredytobiorcą zawartej przez strony umowy był M. S., który to zmarł w dniu 12 września 2017 r., a tym samym zobowiązanie wynikające z umowy kredytu przestało być regulowane na rzecz powodowego banku. Na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Olecku z dnia 14 marca 2018 r. (I. Ns 388/17) spadek z dobrodziejstwem inwentarza po zmarłym M. S. nabyły jego małoletnie dzieci, tj. O. S. i K. S., dlatego też (...) Bank S.A. w W. wszelkie roszczenia i związane z nimi wezwania kierował do małoletnich następców prawnych kredytobiorcy, będących wówczas w rodzinie zastępczej babki H. S. (1). Wypowiedzenie umowy kredytu nr (...) datowane na dzień 31 stycznia 2019 r. zostało również skierowane przez powodowy bank do H. S. (1) jako rodziny zastępczej małoletnich pozwanych K. i O. S. i odebrane przez nią w dniu 06 lutego 2019 r.

W ocenie Sądu, wypowiedzenie to zostało jednak dokonane wadliwie, albowiem trzeba mieć tutaj na uwadze orzeczenia sądowe dotyczące sytuacji prawnej małoletnich pozwanych i ich skutki w zakresie reprezentacji małoletnich K. i O. rodz. S.. Podobnie wadliwie powód skierował do pozwanych wezwanie do zapłaty z uprzedzeniem o zamiarze wypowiedzenia umowy kredytowej.

Oświadczenia powoda w tym przedmiocie zostały skierowane przez powodowy Bank do H. S. (1) jako rodziny zastępczej małoletnich pozwanych K. i O. S.. Na datę tych czynności (pismo powoda z dnia 31 grudnia 2018 r. oraz wypowiedzenie umowy z dnia 31 stycznia 2019 r.) obowiązywało postanowienie z dnia 15 stycznia 2018 r., sygn. akt III. Nsm 418/17 (które uprawomocniło się z dniem 06 lutego 2018 r.), zgodnie z którym Sąd Rejonowy w Olecku ograniczył wykonywanie władzy rodzicielskiej A. S. przez umieszczenie ww. małoletnich w rodzinie zastępczej H. S. (1), czym zmieniono poprzednie orzeczenie w przedmiocie ograniczenia władzy rodzicielskiej. Dopiero w dniu 06 listopada 2019 r. w sprawie sygn. akt III. Nsm 344/18 pozbawiono A. S. władzy rodzicielskiej nad małoletnimi pozwanymi.

Zgodnie z art. 112¹ § 1 pkt 1) k.r.o., obowiązek i prawo wykonywania bieżącej pieczy nad dzieckiem umieszczonym w pieczy zastępczej, jego wychowania i reprezentowania w tych sprawach, a w szczególności w dochodzeniu świadczeń przeznaczonych na zaspokojenie jego potrzeb, należą do rodziny zastępczej, natomiast pozostałe obowiązki i prawa wynikające z władzy rodzicielskiej należą do rodziców dziecka. Przepisu § 1 nie stosuje się tylko wtedy, gdy Sąd opiekuńczy postanowił inaczej (§ 2). Przepis art. 112¹ k.r.o. rozstrzyga zatem problem rozdziału obowiązków i praw

wynikających z władzy rodzicielskiej między m.in. rodziną zastępczą a rodzicami małoletniego. W świetle tego przepisu wskazanym w nim jednostkom (m.in. rodzinie zastępczej) przysługują w stosunku do dziecka jedynie obowiązki i prawa w nim wymienione, w pozostałym więc zakresie wykonywanie władzy rodzicielskiej należy nadal do rodziców. Do wspomnianych obowiązków i uprawnień należą: 1) wykonywanie bieżącej pieczy nad osobą małoletniego, łącznie z jego wychowywaniem oraz 2) jego reprezentowanie w tych sprawach, a w szczególności w dochodzeniu świadczeń alimentacyjnych. Do rodziców dziecka należy więc: 1) piecza nad osobą dziecka niemająca charakteru bieżącego; 2) w całości zarząd majątkiem dziecka (z wyłączeniem jednak przedmiotów codziennego użytku); 3) reprezentacja dziecka w sprawach wykraczających poza zakres bieżącej pieczy. Bieżąca piecza nad osobą dziecka to codzienna troska o jego naukę, spędzanie przezeń wolnego czasu, wybór rozrywek itp., natomiast piecza wykraczająca poza ten zakres obejmuje przykładowo takie decyzje, jak wybór szkoły dla dziecka, sposób jego leczenia itp. Opisany rozkład obowiązków i praw wynikających z władzy rodzicielskiej między rodzicami a rodziną zastępczą lub innymi jednostkami rodziny zastępczej wskazanymi w art. 112¹ § 1 pkt 1) i 2) k.r.o. obowiązuje ex lege bez potrzeby wypowiedzania się w tym przedmiocie przez Sąd opiekuńczy. Sąd ten może jednak, jeżeli uzna, że dobro dziecka tego wymaga, dokonać innego rozkładu tych obowiązków i uprawnień (art. 112¹ § 2 k.r.o.).

Powyższe wprost wskazuje, iż H. S. (1) jako rodzina zastępcza małoletnich pozwanych mogła wykonywać bieżącą pieczę nad małoletnimi O. S. i K. S., łącznie z ich wychowywaniem oraz reprezentować ich w sprawach tego dotyczących, a w szczególności w dochodzeniu świadczeń alimentacyjnych, natomiast wszelkie inne uprawnienia i obowiązki należały w dalszym ciągu do matki małoletnich pozwanych, tj. A. S., która w dalszym ciągu była uprawniona do reprezentacji dzieci w sprawach wykraczających poza zakres bieżącej pieczy. Dopiero pozbawienie władzy rodzicielskiej A. S. wobec małoletnich pozwanych miało miejsce na mocy wydanego w dniu 06 listopada 2019 r. postanowienia w sprawie III. Nsm 344/18. Dlatego też – zdaniem Sądu – wypowiedzenie umowy kredytu z dnia 31 stycznia 2019 r. (doręczone w dniu 06 lutego 2019 r.) powinno zostać skierowane przez powodowy bank do matki małoletnich pozwanych jako osoby uprawnionej do reprezentacji małoletnich w sprawach wykraczających poza zakres bieżącej pieczy (czym niewątpliwie było wypowiedzenie umowy kredytu) nie zaś do H. S. (1), pełniącej jedynie funkcję rodziny zastępczej.

Sąd Okręgowy podziela przy tym powyżej prezentowany powyżej pogląd, iż opisany rozkład obowiązków i praw wynikających z władzy rodzicielskiej między rodzicami a rodziną zastępczą obowiązuje z mocy ustawy bez potrzeby wypowiedzania się w tym przedmiocie przez Sąd opiekuńczy, a jeżeli Sąd ten uzna, że dobro dziecka wymaga, aby dokonać innego rozkładu tych obowiązków i uprawnień – wyda w tym przedmiocie niezbędne orzeczenie. Takie orzeczenie rozszerzające uprawnienia H. S. (1) jako rodziny zastępczej zostało wydane przez Sąd Rejonowy w Olecku w dniu 02 kwietnia 2019 r. w sprawie III. Nsm 90/19, gdzie sąd opiekuńczy wyraził zgodę rodzinie zastępczej na przeprowadzenie m.in. diagnostyki i terapii. W aktach sprawy niniejszej, jak też w aktach spraw powołanych w ustaleniu części uzasadnienia dotyczących wykonywania opieki i władzy rodzicielskiej nad małoletnimi pozwanymi, brak jest natomiast innych orzeczeń rozszerzających uprawnienia rodziny zastępczej w osobie H. S. (1), w szczególności na reprezentowanie małoletnich przez H. S. (1) przed powodowym bankiem.

Zdaniem Sądu Okręgowego, mając na uwadze powyższe, należało wypowiedzenie umowy kredytu uznać zatem za wadliwe, co też przekładało się na to, że treść żądania pozwu, a przede wszystkim leżący u jego podstaw stan faktyczny, wykluczał jego uwzględnienie w jakiegokolwiek części. Podkreślenia bowiem wymaga, iż z treści pozwu jednoznacznie wynika, że – zdaniem powoda – przedmiotowa w sprawie umowa kredytu została skutecznie wypowiedziana, które to twierdzenie stanowi przyczynę wniesienia pozwu. W ten sposób określony stan faktyczny, winien stanowić podstawę orzekania, zaś przyjęcie przez Sąd, iż stanowisko powyższe jest błędne i umowa obowiązuje w dalszym ciągu winno skutkować oddaleniem powództwa (pkt II. sentencji).

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak w sentencji.

SSO Małgorzata Szostak-Szydłowska